

A romák társadalmi befogadásának 10 közös alapelve

Az alapelvek iránymutatásul szolgálnak az EU intézményei és a tagállamok részére a romák társadalmi befogadását célzó új szakpolitikák vagy programtervek kidolgozásához és megvalósításához.

Az alapelvek jogilag nem kötelező erejű politikai nyilatkozatok. A tagállamok azonban egyúttal elkötelezettségüket is kifejezték az alapelvek figyelembevételéről jövőbeli intézkedéseikhez.

1. Konstruktív, gyakorlatias és diszkriminációmentes szakpolitikák
2. Kifejezett, de nem kizárólagos célba vétel
3. Interkulturális megközelítés
4. A romák teljes körű társadalmi integrációja
5. A nemmi vonatkozás figyelembevétele
6. A tényeken alapuló szakpolitikák átültetése
7. A közösségi eszközök használata
8. A regionális és helyi önkormányzatok bevonása
9. A civil társadalom részvétele
10. A romák aktív részvétele

Az alapelvek közül néhány már jól kiforrt, míg mások teljesen új kezdeményezések, például:

- „kifejezett, de nem kizárólagos célba vétel” azt jelenti, hogy a romák egyedüli célcsoportként történő kijelölése helyett, minden hasonló körülmények között élő személy életszínvonalának és környezetének javítását is célul tűzték ki;
- az „interkulturális megközelítés” kifejezi, hogy mind a roma, mind a többségi társadalomnak sokat kell tanulnia egymástól, elő kell mozdítani az interkulturális tanulást és készségeket, egyúttal küzdeni kell az előítéletek és a sztereotípiák ellen;
- „A romák teljes körű társadalmi integrációja” kifejezi, hogy a szakpolitikáknak a szeparált roma telepek vagy munkaerőpiacok kialakítása helyett a romák többségi társadalomba történő teljes integrálását kell támogatniuk.

Az Európai Bizottság roma weboldala
<http://ec.europa.eu/roma>

Európai Bizottság, Foglalkoztatási Főigazgatóság,
Diszkriminációellenes csoport
<http://ec.europa.eu/anti-discrimination>

Kampány „A sokszínűségért.
A diszkrimináció ellen.”
www.stop-discrimination.info

Európai Szociális Alap
<http://ec.europa.eu/esf>

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_hu.htm

Az EU roma programja

Tények és adatok

Az EU-ban a romák képezik az egyik legnagyobb etnikai kisebbséget. A különböző tagállamokban, gyakran nehéz körülmények között, körülbelül 10-12 millió roma él.

Egy közelmúltban megjelent tanulmány* szerint, mely a romákat kérdezte tapasztalataikról:

- a megkérdezett romák fele az elmúlt évben legalább egyszer szembesült diszkriminatív magatartással;
- a diszkriminációt szenvedettek átlagosan 11 alkalommal tapasztaltak hátrányos megkülönböztetést az elmúlt 12 hónapban;
- a megkérdezett romák 69%-a gondolja úgy, hogy az etnikai alapú vagy a bevándorló családból származókkal szembeni diszkrimináció széles körben elterjedt az országukban.

* Az EU Alapjogi Ügynöksége (FRA) által 2009-ben, a roma kisebbség megkérdezésével készített, az EU-MIDIS: European Union Minorities and Discrimination Survey (Felmérés a kisebbségek és a hátrányos megkülönböztetés helyzetéről az Európai Unióban) című kutatás adatai alapján. Ez a jelentéssorozat az első olyan, minden EU-tagállamra kiterjedő tanulmány, amely a bevándorlókat és az etnikai kisebbségi csoportokat a mindennapi életük során tapasztalt hátrányos megkülönböztetésről és bűncselekmények áldozatává válásáról kérdezte. <http://fra.europa.eu/eu-midis>

Jogszabályok

A diszkrimináció elleni küzdelemre az Európai Unió az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikke alapján kapott felhatalmazást.

A tagállamok 2000 óta számos olyan jogszabályt fogadtak el, amelyek a romák számára fontos jogokat biztosítanak:

- a 2000-ben elfogadott faji egyenlőségi irányelv (2000/43/EK), mely megtiltja a faji vagy etnikai származás miatti diszkriminációt a munkahelyen, valamint az élet egyéb területein, például az oktatásban, a szociális védelemben, az egészségügyben, valamint az áruhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférésben;
- a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemről szóló, 2008-ban elfogadott kerethatározat, mely azokat az előirányzott törvényeket és rendeleteket tartalmazza, amelyeket a rasszista és idegengyűlölő bűncselekmények esetén kell alkalmazniuk a tagállamoknak;
- az EU területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogról szóló, 2004-ben elfogadott irányelv (2004/38/EK), mely EU-szerte minden állampolgár számára garantálja a szabad mozgás jogát, feltéve ha dolgoznak, állást keresnek, tanulnak, önfenntartók vagy nyugdíjasok.

Finanszírozás

Az Európai Bizottság roma kérdéskörrel kapcsolatos hozzáállása kifejezett, de nem kizárólagos: a romák társadalmi befogadása nem kezelendő különállóan az EU fő tevékenységeitől. A romák speciális helyzetének külön figyelmet tanúsítanak a minden európai gazdasági helyzetének, egészségének, életkörülményeinek, foglalkoztatási lehetőségeinek, kulturális elfogadtatásának és oktatásának javítását célzó uniós politikákon és eszközökön belül.

A romák teljes társadalmi integrációját a Közösség pénzügyi eszközein keresztül finanszírozzák, mint például:

- az Európai Szociális Alap (ESZA) – támogatja a foglalkoztatást és az életszínvonal növelését, valamint segíti az embereket képzettségük és készségeik fejlesztésében;
- az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) – támogatja a regionális fejlesztéseket, a gazdasági változásokat, a versenyképesség növelését és EU-szerte a regionális együttműködést;
- a PROGRESS program, melynek része „A sokszínűségért. A diszkrimináció ellen.” tájékoztató kampány, melyből olyan tudatosságnövelő tevékenységeket finanszíroznak, mint a romákkal szemben alkalmazott diszkrimináció elleni küzdelem;
- egyéb Közösségi tevékenységek és a hozzájuk kapcsolódó finanszírozási mechanizmusok, mint például az Egész életen át tartó tanulás program, a Fialok lendületben program, a Kultúra program (2007-2013), az Egészségügyi program (2008-2013) stb.

EU platform a romák társadalmi befogadásáért

Az Európai Unió Általános Ügyek Tanácsának 2008. decemberi – a 2008. szeptember 16-án megrendezésre került első európai roma fórumot követő – fő következtetése az volt, hogy létrehozott egy, a romák társadalmi befogadásával kapcsolatos tapasztalat és helyes gyakorlat cseréjén alapuló platformot. Az új platformon alapuló első találkozó 2009. április 24-én Prágában került megrendezésre. A platform segítséget nyújt a létező politikai folyamatok hatékonyabbá és következetesebbé tételében nemzeti, európai és nemzetközi szinten egyaránt.

Körülbelül 70 érdekelt, köztük nemzeti kormányok, nem kormányzati szervezetek, EU-tisztségviselők és roma képviselők gyűltek össze Prágában, hogy megvitassák a romák társadalmi befogadásának 10 közös alapelvét. 2009. június 8-án az EU foglalkoztatási és szociális miniszterei az alapelveket csatolták az értekezlet eredményeit összefoglaló dokumentumba, melynek címe: Következtetések a romák integrációjáról.